

вправи з вказівкою рухового завдання, шляхів його рішення, орієнтирів, характерних помилок, та їх виправлення. Розроблена нами 12-бальна система оцінки дозволяє визначити рівень володіння технікою.

На початку педагогічного експерименту в якості виконання окремих технічних елементів спринтерського бігу не спостерігалось вірогідних відмінностей ($p > 0,05$) у показниках експериментальної і контрольної груп. Тобто учні обидвох класів ЗОШ володіли технікою спринтерського бігу в однаковій мірі.

Протягом навчального року під впливом уроків фізичної культури відбулися позитивні зміни у техніці виконання спринтерського бігу в учасників обидвох груп. Проте в експериментальній групі за більшістю показників спостерігаються вірогідні покращення техніки бігу з вищим ступенем вірогідності, ніж у контрольній. Найбільшою була різниця в мірі володіння технікою бігу по дистанції: результати учнів експериментальної групи зросли на 42,50% (при $p < 0,0001$), тоді як контрольної – лише на 7,50% (при $p < 0,01$).

В контрольній і експериментальній групах відносно найменшим (14,50% і 17,50% відповідно) і однаковим за ступенем вірогідності ($p < 0,01$) було покращення техніки фінішування. Тобто за час тривалості експерименту, відмінностей у мірі освоєння технічного елементу «фінішування» учнями контрольної і експериментальної груп не спостерігалось. Це свідчить про те, що або фінішування є відносно нескладним технічним елементом; або – про те, що застосування технологічної карти є однаково ефективним для навчання цьому технічному елементу під час спринтерського бігу, як і традиційні методичні прийоми.

У результаті, після завершення експерименту, присвяченого перевірці ефективності застосування на уроках фізичної культури технологічної карти для навчання техніці легкоатлетичного бігу, спостерігалися вірогідні зміни ($p < 0,0001$) практично в усіх складових і техніці бігу в цілому. Виняток складає фінішування, де статистично вірогідної різниці після завершення педагогічного експерименту між показниками контрольної і експериментальної груп не спостерігалось.

Техніка спринтерського бігу у дітей експериментальної групи покращилася на 37,92% (при $p < 0,0001$), контрольної – лише на 11,17% (при $p < 0,001$). Після завершення експерименту спостерігалася вірогідна різниця у ступені володіння технікою учнів двох груп ($p < 0,0001$). Тобто застосування технологічної карти є більш ефективним, ніж традиційні методичні прийоми навчання на уроках фізичної культури.

Висновки

Рівень володіння учнями технікою спринтерського бігу учнів нижчий від середнього (ЕГ – 5,30 балів і КГ – 5,33 балів з 12-ти можливих), при цьому техніка старту у школярів – відносно найгірша, а техніка фінішування – близька до ідеальної.

Впровадження технологічної карти в процес фізичного виховання учнів середнього шкільного віку виявило вищу її ефективність ($p < 0,0001$). Техніка спринтерського бігу у дітей експериментальної групи покращилася на 37,92% (при $p < 0,0001$), контрольної – лише на 11,17% (при $p < 0,001$).

Х.В. ЛІБОВИЧ, Н.П. ЛІБОВИЧ ДОСВІД СИСТЕМИ ПРОФОРІЄНТАЦІЇ В ПОЛЬЩІ

Основним завданням статті є вивчити та проаналізувати досвід іншої країни, на прикладі Польщі, в профорієнтаційних заходах.

Основным заданием статьи является выучить и проанализировать опыт другой страны, на примере Польши, в профориентационных мероприятиях.

A basic task the article is to learn and analyse experience of other country, on the example of Poland, in профориєнтаційних measures.

Польща - країна дуже близька по світогляду до України і сусід України, крім того, вона вже декілька років в Євросоюзі і має досвід переходу від командно-адміністративної системи до демократичної. У ній раніше, ніж в Україні, почалися реформи в освіті і суспільстві, і раніше, ніж в Україні, встало питання реформування державної системи профорієнтації і консультування.

У Польщі вже в 1907-1908 рр., як і в багатьох країнах Західної Європи, виникають перші приватні служби по професійній орієнтації, які займалися вивченням кандидатів на посади шляхом опитування по раніше складеній анкеті. У 80-х роках минулого століття в Польщі центрами профорієнтації були районні і воеводські виховно-професійні консультації, куди входили фахівці різних профілів: психологи, соціологи, лікарі. У них за допомогою "карток профорієнтацій", "особистих справ учнів" фіксувалися дані учня за допомогою залучення до процесу спостереження багатьох вчителів, а також обліку результатів досліджень лікарів, психологів, робочих професійної консультації. На основі аналізу даної документації шкільна комісія виносила висновки про те, чи вірно зроблений учнем вибір професії і профілю учбового закладу для продовження освіти. Таким чином, молоді люди практично не мали голосу в процесі вибору професії і методів діагностики своїх професійних якостей.

Зміни, які відбулися в Польщі, в результаті демократичних реформ після 1989 р., дали професійному консультуванню новий поштовх. Однією з ключових проблем для молодого покоління стало усвідомлення факту, що в ринковій економіці потрібно самому прийняти відповідальність за власне професійне майбутнє. Означало це на практиці необхідність планування професійної кар'єри і управління своєю долею. Держава не несе вже відповідальності за індивідуальну долю особи, а його роль зводиться до формування для особи умов, що роблять можливим користування іншими формами професійного консультування і актуальною професійною інформацією.

Нова ідея професійного консультування в Польщі виражається в наступних завданнях:

- особа відповідальна за свою долю, повинна зважати на об'єктивні умови, в яких живе, може одночасно використовувати всі задатки і можливості для розвитку власної індивідуальності;
- важливою властивістю людини є її активність, особливо інтелектуальна, що виражається в самовизначенні, і робить можливим пристосування до частих змін, які відбуваються в економіці і суспільстві;
- рішення особи повинні бути раціональні і правильні, повинні спиратися на знання самого себе, своїх сильних і слабких сторін;
- погляд особи на власні переваги і недоліки є суб'єктивні, не остаточні і потрібно їх варіювати;
- під час ухвалення рішення необхідно більше враховувати суспільні умови на ринку освіти і праці, зокрема, конкуренцію на ринку праці, робочих місцях.

В існуючій системі професійного консультування Польщі є два елементи:

- професійне консультування для молоді, яке знаходиться в компетенції Міністерства національної освіти;
- професійне консультування для дорослих, безробітних і шукаючих роботу осіб, що знаходиться в компетенції Загальнодержавної установи праці, яка підпорядковується Міністерству праці і соціальної політики.

Як і в Україні, професійне консультування в Польщі керується шістьма наступними принципами:

- доступності послуг
- добровільності
- рівністю в користуванні цими послугами
- свободи вибору професії і місця роботи
- безкоштовності цих послуг

- конфіденційності і охорони особистих даних осіб.

У Польщі функціонує трирівнева організаційна структура установ по працевлаштуванню, які утворюють Систему установ праці (СУП):

- перший рівень складає Загальнодержавна установа праці
- другий рівень складають 49 воєводських установ праці
- третій рівень складають 371 районних установ праці.

А в Україні в структуру Державного центру зайнятості входять більше установ: Кримський республіканський центр зайнятості, Обласні центри зайнятості (24), Районні центри зайнятості (491), Міські центри зайнятості (161) і Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості. Це, звичайно, обумовлено більшою територією і особливостями адміністративно-територіального поділу України.

У Польщі, на відміну від України, в новій "Класифікації спеціальностей і професій" (1995) була введена нова професія - "консультант професії". З метою підвищення якості послуг консультантів, в Польщі почали діяти: Післядипломні студії професійного консультування в Університеті Лодзі, Післядипломні студії в Католицькому Люблінському Університеті, а також багатоетапні, за участю закордонних фахівців, курси для професійних консультантів, організовані Загальнодержавною установою праці. На жаль, в українському класифікаторі професій такої професії немає, діяльністю профконсультанта займаються фахівці з кваліфікацією психолога.

Значним досягненням польських науковців було створення і впровадження (1997-2000 рр.) в Системі установ праці комп'ютерної програми "Консультант 2000" ("Doradca 2000"), версія 2,0 якою вийшла в 2000 році, що складається з чотирьох модулів: Навігатор, Клієнт, Професії, Освіта. Вона покликана допомагати роботі професійних консультантів в системі установ праці. У Україні також зрозуміли можливості нових інформаційних технологій, і Державний центр зайнятості з 1998 року почав розробляти і впроваджувати в дію Єдину інформаційно-аналітичну систему (ЄІАС), яка є глобальною системою, яка об'єднує всі центри зайнятості, розподіливши між ними функції за ієрархією, а також передбачає створення уніфікованої оперативної бази даних про попит на робочих, пропозицію робочої сили і можливості професійного навчання в Україні, забезпечує можливість електронного взаємообміну з Пенсійним фондом, органами державної влади, субсидій, статистики, податкової адміністрації, соціальними партнерами і тому подібне.

На відміну від України, в Польщі держава у ряді випадків компенсує витрати, "понесені працедавцем у разі повної зайнятості направлено випускника (заробітна плата, премії, внески соціального страхування в заздалегідь обумовленому розмірі, що не перевищує мінімального окладу) за період до 12 місяців". Також в Польщі ряд податків протягом року з моменту працевлаштування платить замість випускника держава (в рамках дотації для Фонду праці). Також звільняються від сплати ряду податків протягом року випускники, що відкрили свій бізнес.

Загальні проблеми України і Польщі обумовлюють і однакові шляхи їх рішення. Однак дещо пригнічений стан професійної орієнтації в Україні зумовлений як недостатністю коштів так і небажанням старших школярів (найважливіший період в обранні своєї професії) брати участь у профорієнтаційних заходах. Можливо проблемою є недостатнє зацікавлення школярів методами проведення таких заходів, «сухими» тестами, хоч насправді є безліч завдань та рольових ігор які покликані активувати здібності до певних професій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Institut Wychowania Fizycznego i sportu w Bialej Podlaskiej: Rocznik Naukowy. – Tom II. – Biala Podlaska, 1996. – 188 s.
2. Lisicki T., Wilk B. Problemy zdrowia i wychowania zdrowotnego w świadomości uczniów szkół podstawowych województwa Gdańskiego. – Gdańsk: Wydawnictwo uczelniane AWF, 1998. – 170 s.
3. Матеріали мережі інтернет